

[Udenrigsministeren]

Der er efter vores bedste skøn ikke tale om noget, der er i strid med de GATT-aftaler, der nu begynder at tegne sig, men det, jeg i denne forbindelse synes er værdifuldt, er, at en succesrig udgang af GATT-forhandlingerne forhåbentlig yderligere kan fremskynde den videre proces imod større markedsadgang, som er indbygget i disse arrangementer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går forslagene direkte til anden (sidste) behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 135:

Forslag til lov om en garantiordning for udlån til nyetablerede virksomheder og nye aktiviteter i mindre og mellemstore virksomheder.

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 2/12 92).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Trøjborg (S):**

Da Socialdemokratiet i forbindelse med folketingsgruppens sommermøde i august måned fremlagde sin tanke om en garantiordning for udlån til små og mellemstore virksomheder, var det vores forventning, at en sådan tankegang ville blive modtaget positivt.

Vi foreslog i Folketinget, at der skulle laves en ordning, der havde en samlet garantiramme på 2,4 mia. kr. fortløbende, mens det, der nu er aftalt i forbindelse med finanslovforhandlingerne, er en ramme på 2 mia. kr. over 2 år.

Vi foreslog, at det skulle gælde for udlån til virksomheder med op til 50 ansatte, der etablerer nye aktiviteter, og det bliver tilfældet.

Vi foreslog, at der pr. virksomhed skulle kunne udlånes 400.000 kr., som var dækket af garantibeløbet, og det bliver tilfældet.

Vi havde ikke foreslået, at der skulle betales en garantiprovision for garantistillelsen, men det er nu aftalt, at der skal betales 1,5 pct. i garantiprovision, sådan at man slår halv skade med 0,75 pct. til låntager og 0,75 pct. til långiver, og det svarer til normal betaling for garantistillelse på almindelige markedsvilkår for noget, man måske kunne kalde almindelige kreditter.

Dermed er vi vældig godt tilfredse med den aftale, der er indgået finanslovpartierne imellem, og vi ser frem til forhåbentlig at høste nyttige erfaringer af forslaget, der gerne skulle medføre nye aktiviteter og nye arbejdspladser.

Fischer (KF):

Da mit partis erhvervspolitiske ordfører, hr. Flemming Hansen, er forhindret i at være til stede i dag, skal jeg på hans vegne sige følgende:

Lovgivningen, der omfattes af dette lovforslag, bevæger sig på et meget interessant område. Hvordan øger vi antallet af nyetableringer, og hvordan øger vi aktiviteten i bestående mindre virksomheder her i landet?

Vi kan nemlig konstatere, at hovedproblemet i Danmark ikke er manglende viden- og ledelsesmæssige forudsætninger for at starte nye virksomheder, men efter vores bedste overbevisning penge til etablering af virksomhederne og sikkerhed for de lån og kreditter, der er nødvendige for enhver virksomhed.

I Danmark er det en kendt sag, at det er vanskeligt at spare op til nyetableringer på grund af det meget høje skattetryk, vi har, der stort set gør det umuligt at starte virksomhed med en tilstrækkelig egenkapital. Det er derfor godt, at dette forslag er fremsat, og jeg har bemærket, at både Socialdemokratiet og SF har fremsat lignende forslag. Det er naturligt, at vi nu skaber fælles fodslag om det forslag, som forligspartierne er blevet enige om, fordi det er et godt forslag, som vi meget gerne støtter.

Der er for få nyetablerede virksomheder i Danmark i forhold til en række af de lande, vi normalt sammenligner os med. Dette forslag kan derfor være begyndelsen til nytænkning og nye signaler i erhvervspolitikken. Jeg tror nemlig, at nye arbejdspladser først og fremmest

[Fischer]

skabes i de små virksomheder, og jeg skal i den forbindelse referere til nationalbankdirektør Erik Hoffmeyers udtalelse på Finansrådets generalforsamling den 2. december, hvor han sagde, at virksomheder med mindre end 20 ansatte beskæftiger mere end 1 million mennesker i Danmark. Dermed bekræftedes det, at det er en meget betydelig del, der beskæftiges i de mindre og helt små virksomheder.

Vi er derfor glade for forslaget. Vi tror, at ideen er rigtig, og beder indtrængende især bankerne om at vise forståelse for intentionerne i det. Det er ikke let for mindre og nyetablerede virksomheder i disse år at komme i banken for at diskutere kreditmuligheder, men hvis dette er et signal om, at vi alle i dag har et stort ansvar for erhvervsudviklingen, håber jeg, at bankerne trods de vanskeligheder, nogle af dem befinder sig i, vil være sig det ansvar bevidst.

For god ordens skyld skal jeg understrege, at vi har noteret os, at halvdelen af 1,5 pct.-bidraget til staten deles mellem pengeinstitutterne og låntageren, og ikke mindst bemærkningerne om, at bidraget ikke må resultere i en højere udlånsrente end den, der i øvrigt er gældende for den samme låntype.

Som sagt tilslutter vi os forslaget.

Pia Larsen (V):

Det har gennem de senere år vist sig at blive stadig sværere for små og mellemstore virksomheder at få adgang til finansiering af deres forretningsmæssige aktiviteter. Dette kan delvis forklares med de store tab på udlån, som pengeinstitutterne har måttet konstatere, og som har gjort pengeinstitutterne mindre villige til at bevilge lån til de små og mellemstore virksomheder.

Denne situation er dybt beklagelig, fordi den hæmmer væksten i samfundet og forhindrer, at vi får sat mere gang i beskæftigelsen, og diverse undersøgelser peger gang på gang på, at det i særlig grad er i de små og mellemstore virksomheder, at der er et potentiale for vækst. Når det samtidig i særlig grad er disse virksomheder, som har problemer med at skaffe finansiering, er det nærliggende at overveje, om og hvordan det er muligt at gøre noget for at forbedre situationen.

I Venstre kan vi støtte dette forslag om at etablere en 2-årig forsøgsordning, hvor staten

stiller en garantiramme til rådighed for pengeinstitutterne i forbindelse med nye udlån til igangsatte og nye aktiviteter i mindre og mellemstore virksomheder. Vi har i Venstre ikke ændret vores opfattelse af, at statsstøtte er af det onde, og at det ikke er statens opgave at skabe konkurrenceforvridning virksomhederne imellem, men grunden til, at vi som sagt alligevel kan støtte dette forslag, er primært, at den garanti, som staten stiller til rådighed i form af en kaution, der løber over 8 år, baseres på låneaftaler, som pengeinstitutterne selv indgår med de pågældende virksomheder, og en sådan låneaftale vil blive vurderet som enhver anden låneaftale, der indgås. Der vil være tale om en ganske sædvanlig kreditvurdering af kunden og projektet med den ene forskel, at staten kautionerer for den yderste del af lånet, således at pengeinstitutterne vil kunne indskrænke deres risiko for tab til næsten ingenting. Dette skulle være incitamentet for pengeinstitutterne til at være mere villige til at yde de nødvendige lån til de små og mellemstore virksomheder, således at det ikke er finansieringsproblemer, der skal forhindre virksomhederne i at sætte nye projekter i gang og skabe mere beskæftigelse.

Venstre støtter som sagt forslaget, idet jeg gerne vil understrege til sidst, at vi lægger megen vægt på, at det er en 2-årig forsøgsordning, som skal vurderes grundigt, når den udløber, således at vi til den tid kan tage stilling til, hvorvidt den virkede efter hensigten.

Rahbæk Møller (SF):

Som den konservative ordfører, hr. Fischer, gjorde opmærksom på, har SF fremsat det, som han kaldte et lignende forslag. Det er nu ikke rigtigt, men jeg vil godt opfatte dette forslag som en slags svar på SF's forslag om at løse egenkapitalproblemet, selv om jeg vil gøre opmærksom på, at dette forslag ikke løser problemet. Sagen er, at ingen i en bank kan låne de penge, der er nødvendige for at etablere en virksomhed. Medmindre der er tale om en ren servicevirksomhed eller andet med meget få investeringer, er det døden at forsøge at starte en virksomhed alene på rentebærende lån. Man skal nødvendigvis have en eller anden form for egenkapital at starte med, og så er det normalt, at man låner til driftskapitalen, men at starte alene på en lånt kapital kan ikke lade sig gøre.

[Rahbæk Møller]

Som vi alle ved, er det blevet et stort problem, fordi den finansieringskilde, der tidligere var til stede, nemlig friværdien i husene, ikke er, hvad den har været, og derfor er der et stigende antal iværksættere, der har svært ved at låne eller skaffe nødvendig egenkapital, hvorfor SF fremsatte sit forslag om at efterligne den tyske ordning, der har løst problemet; den ordning, der nu ligger på bordet fra forligspartiernes side, vil ikke løse noget problem.

Ud over at selve formålet er lidt ejendommeligt, vil jeg da også hæfte mig noget ved procenten. Forslaget er inspireret af en engelsk ordning, hvor den engelske stat giver garanti for 70 pct. af lånebeløbet. Da henholdsvis regeringen og Socialdemokratiet talte om at efterligne denne ordning, var de lidt mere moderate. Regeringen talte om 50 pct.s garanti og Socialdemokratiet om 66,66 pct.s garanti, altså i begge tilfælde lidt mindre end den engelske ordning.

Nu har man altså forhandlet og har lagt de to garantibeløb sammen og divideret med 2, og så er man kommet til 40 pct. for nogle og 30 pct. for andre. Så er vi nok derude, hvor vi må spørge, om det overhovedet har nogen virkning. Jeg vil godt understrege, at det ikke er vores mål at presse procenten så højt op som muligt; vi synes heller ikke, at man skal fritage bankerne for enhver form for risiko, men nu er man så langt nede, at jeg tvivler på, at det vil få nogen som helst virkning.

Jeg er bange for, at dette lovforslag er af den type, som vi desværre ser mange af, hvor regering og Folketing foregiver at løse et problem, og hvor den ene ordfører efter den anden går op og beskriver de stakkels iværksættere og deres problemer i glødende vendinger og siger, at nu har vi løsningen, og når det så kommer ud i virkeligheden, sker der ingenting, fordi man ikke har løst problemet. Det er den slags love, som bidrager til at skabe almindelig passivitet i befolkningen og mindre tiltro eller mangel på tiltro til, at politikerne kan og vil løse problemerne.

Jeg vil sige på forhånd, at vi ikke ønsker andel i dette forslag, og at vi ikke kan medvirke til, at det bliver gennemført.

Kim Behnke (FP):

Jeg må starte med at sige, at vi er enige i hr. Rahbæk Møllers kritik vedrørende sondringen

mellem egenkapital og driftskapital, men vi er ikke enige med hr. Rahbæk Møller i løsningen, hvad der også fremgik, da vi i sidste uge havde diskussionen om hr. Rahbæk Møllers forslag, ifølge hvilket staten skal hjælpe til med at fremskaffe den fornødne egenkapital.

Til det konkrete forslag vil jeg gerne sige, at den konservative ordfører, hr. Fischer, har fuldstændig ret i analysen af årsagen til, at virksomhederne og iværksætterne har problemer med at skaffe sig tilstrækkelig kapital. Der, hvor hr. Fischer går galt i byen, er i troen på, at dette kan løse problemet, for hr. Fischer gjorde ganske rigtigt opmærksom på, at vores skattesystem er indrettet sådan, at det anses for en meget strafbar handling at lægge penge til side, der i hvert fald skal straffes hårdere end den værste forseelse inden for straffeloven, i og med at man år efter år bliver tvunget til at betale størstedelen af afkastet til staten i form af skatter.

Så længe man ikke vil gøre noget ved det, vil dette forslag ingen som helst effekt få, tværtimod skaber man endnu større ulighed ude på det såkaldte frie marked. Det frie marked er ikke frit i Danmark, og der vil komme A- og B-kunder i banken, nemlig dem, der har denne statsgaranti med, og dem, der ikke har statsgarantien med, og de sidstnævnte vil få endnu sværere ved at optage lån i banken, end de har i dag. Klassificeringen af kunderne i A- og B-kunder fører kun dårligt med sig, men hvad værre er, den ændrer ikke noget på problemet.

Hr. Fischer har ret i, at skattesystemet ikke belønner folk, der sparer op til egen virksomhed, men en anden årsag til problemerne er det meget høje renteniveau, vi har i Danmark. Hvorfor er renten så høj? Vi får at vide, at det er, fordi lige så snart den tyske rente går op eller ned, går der det antal sekunder, som det tager for et stykke telefaxpapir at komme ud på hr. Hoffmeyers kontor, før den danske rente er justeret efter den tyske. Men det er jo en pseudoforklaring. Den væsentligste årsag til, at vi er nødt til at have det høje renteniveau i Danmark, er, at staten har været der. Når den lille iværksætter kommer i banken og beder om at låne penge til et projekt, er svaret fra bankrådgiveren, at staten har været der, så der er ikke ret mange flere penge i kassen. Staten har været der med en massiv, kontinuerlig

[Kim Behnke]

strøm af indenlandsk låneoptagelse; senest har vi ved en første behandling desværre fået en tilkendegivelse fra Folketingets øvrige partier af, at man nu agter at lade finansministeren gå ud og optage yderligere 75 mia. kr. i statslig låntagning.

Det er klart, at når man på den måde har tømt det danske marked for i nærheden af 400 mia. kr., har man fjernet al risikovillig kapital; den er gået ind i statskassen og brugt over de statslige budgetter i de sidste mange år, så der mangler 400 mia. kr. Derfor er bankerne nødt til at sige nej, og derfor bliver renten så høj, for hvis ikke renten er så høj, kan man ikke afsætte statsobligationerne, og hvis ikke renten følger renten i Tyskland, bliver alle kroneobligationerne, skatkammerbeviser osv. solgt lige så hurtigt, som en computer kan gøre det.

Det er årsagen kombineret med hr. Fischers ganske rigtige betragtninger om vores skattesystem, og så længe Folketinget ikke vil gøre noget ved det, vil vi i næste folketingssamling få et nyt lovforslag, hvor det er en ny gruppe, der skal have hjælp til at opnå lån, og derefter en ny gruppe osv., og hver eneste gang er konsekvensen, at de statslige udgifter og det statslige lånebehov stiger; på den måde er vi ved at gøre os skakmat.

Vi skal derfor anbefale alle Folketingets partier at følge SF og Fremskridtspartiet i denne sag og sige nej til dette forslag, der kun vil gøre ondt værre.

Sonja Albrink (CD):

Lovforslaget er et led i finanslovforhandlingerne, og jeg skal ikke knytte ret mange andre ord til det end at sige, at vi i CD er meget positive over for, at man nu har fået forhandlet det med de 2 mia. kr. som en forsøgsordning på plads, og at vi støtter lovforslaget.

Lone Dybkjær (RV):

Også Det Radikale Venstre kan af let forståelige grunde støtte lovforslaget, der er en del af et forlig, der er indgået tidligere. Jeg vil godt understrege, at vi er glade for, at vi har fået de mellemstore virksomheder med, for hvis der for alvor skal ske et træk i en positiv retning i dansk erhvervsliv, tror jeg, at det er vigtigt, at vi også har de mellemstore virksomheder med.

Vi går derfor positivt ind i det kommende udvalgsarbejde.

Lysholm Christensen (KRF):

Iværksættere og nyetablerede virksomheder har ofte problemer med at fremskaffe risikovillig kapital, og problemet er ikke blevet mindre i de senere år. Den almindelige depression i samfundet, bankernes store tab osv. har i stigende grad gjort det vanskeligt at låne til nye aktiviteter. Det hæmmer vækst og initiativ i samfundet, og det er netop de små virksomheder, som er vigtige, når der skal skabes nye arbejdspladser, når der skal tænkes nyt og tilføres erhvervslivet nye initiativer. Derfor er der specielt brug for at hjælpe de små og mellemstore virksomheder.

Så vi må hilse regeringens forslag velkommen. Ikke fordi vi tror, det løser hele problemet; der vil stadig være brug for kapital, som ikke er lånefinansieret. Vi har fortsat et højt renteniveau, så vi tror ikke, at dette vil betyde nogen eksplosion; der vil fortsat være problemer på feltet. Men det kan da afhjælpe nogle af problemerne, og derfor skal vi stille os positivt til forslaget gennemførelse.

Vi er lidt kede af, at tallet med hensyn til antal ansatte kommer op på 50. Det er et spørgsmål, om man ikke dér får bredt pengene ud på så mange, at man ikke rigtig får den store effekt for de helt små virksomheder og for iværksætterne. Men lad os nu se, hvordan det kommer til at virke. Vi medvirker i hvert fald positivt til udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Per Tærshøj (KF):

Ja, jeg kan selvfølgelig også støtte det foreliggende lovforslag. Det er jo ret naturligt, da jeg tilhører Det Konservative Folkeparti. Og jeg synes, det er nogle udmærkede taler, der er holdt heroppefra om lige netop de problemer, der står om i lovforslaget.

Der er bare én ting, jeg ikke rigtig forstår: der er ikke en eneste, der har nævnt detailhandel. Det er fremstillingsvirksomheder, det er håndværksvirksomheder; detailhandel er overhovedet ikke med. Jeg skal lige gøre opmærksom på, at det største erhverv, der, hvor der er ansat flest mennesker, HK-området, overhovedet ikke er med i disse forhandlinger. Jeg støtter forslaget, men jeg synes, at man skulle have tænkt på det også, dengang man indgik forliget. Og dette er så et hip til alle forligspartierne. Men jeg stemmer for lovforslaget – bare roligt!

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Ja, jeg kan da godt svare hr. Per Tærsebøl, for jeg synes, det er meget logisk. Man har foretaget en udvælgelse af de virksomheder, der ikke kan bruge loven. For de virksomheder, der er oprettet på den måde, som det er nævnt, de produktive, kan ikke klare sig med en lånt egenkapital; de skal nødvendigvis komme med deres egen. Og derfor: Lige netop for dem er loven stort set virkningsløs. Der kunne jo være andre, servicevirksomheder osv., der ikke er med, som måske kunne have draget fordel af loven. Men nu har man bevidst udvalgt dem, som ikke har glæde af den pågældende lov.

(Kort bemærkning).

Per Tærsebøl (KF):

Ja, jeg er meget glad for hr. Rahbæk Møllers bemærkninger. Men jeg vil dog sige til hr. Rahbæk Møller, at man skal jo starte et eller andet sted. Der er ingen af os, der bliver født med en guldske i munden, så vidt jeg har forstået. Det er der i hvert fald ikke ret mange der gør. Så man starter altså fra scratch, og det kan godt være, at man starter med at optage et lille lån, og så bygger man sin virksomhed op. Det kender jeg nogle der har gjort, hr. Rahbæk Møller.

Eva Fatum (S):

Som alle ved, er Bornholm ude i store problemer. De økonomiske vanskeligheder er store, fordi fiskeriet, der er øens hovederhverv, er i dyb krise.

Det er klart, at dette har haft afsmittende virkning på alle øvrige erhverv. Det første store chok kom, da Finanstilsynet måtte gribe ind og lukke øens to lokale banker, Bornholmerbanken og Hasle Bank. Årsagen var, at der ikke mere var sikkerhed nok for lån.

I dag er det næsten umuligt for det bornholmske erhvervsliv, hvor alle er interesseret i at gøre noget for beskæftigelsen, at stille den fornødne sikkerhed. Denne lov om en garantiordning for udlån til nyetablerede virksomheder og nye aktiviteter i mindre og mellemstore virksomheder er som skræddersyet til Bornholm. Den sikkerhed for lån, som det bornholmske erhvervsliv mangler, er staten her villig til at påtage sig en medrisiko for.

Mange gode projekter ville kunne realiseres til gavn for beskæftigelsen og dermed for hele det bornholmske samfund. Loven kan netop løse nogle af Bornholms problemer og må under ingen omstændigheder gå øens næse forbi.

Jeg ønsker derfor ministerens bekræftelse af, at man ved administrationen af denne lov ikke mindst vil have Bornholm for øje.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Tak til de seks af ordførerne for deres positive bemærkninger; det havde jeg jo heldigvis også forventet efter finanslovforliget.

Jeg vil blot sige til fru Eva Fatum, at vi diskriminerer selvfølgelig ikke Bornholm, men loven er altså ikke en særlov for Bornholm. Men jeg er da glad for, hvis der også kan komme gang i erhvervslivet på Bornholm som følge af denne lov.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 129:

Forslag til lov om statstilskud til energibesparende foranstaltninger i pensionisters boliger.
Af energiministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 2/12 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ingrid Rasmussen (S):

Loftisolering, isolering af gulve, isolering af ydervægge, udskiftning af fuger, forbedring af vinduer, isolering af kedel, isolering af rør, au-